

POSTANOWIENIE

Dnia 12 kwietnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Irena Gromska-Szuster

w sprawie z powództwa P. w miejscowości Z.
przeciwko O. Spółce Akcyjnej z siedzibą w P.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 12 kwietnia 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 27 czerwca 2016 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od strony powodowej na rzecz strony pozwanej
kwotę 7200 zł (siedem tysięcy dwieście złotych) tytułem zwrotu
kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powódka wniosła o zasądzenie od pozwanej kwoty 515 474,25 zł z ustawowymi odsetkami tytułem bezpodstawnego, jej zdaniem, podwyższenia ceny paliw ustalonej na podstawie umowy franczyzy z 8 maja 2008 r.

Wyrokiem z 20 października 2015 r. Sąd Okręgowy w Ł. zasądził od O. Spółki Akcyjnej w P. na rzecz P. w miejscowości Z. kwotę 20.498,62 zł z ustawowymi odsetkami od 21 grudnia 2011 r., umorzył postępowanie co do kwoty 3.808,08 zł i oddalił powództwo w pozostałej części.

Sąd Apelacyjny w (...) po rozpoznaniu apelacji obu stron wyrokiem z 27 czerwca 2016 r. w wyniku apelacji strony powodowej zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził dodatkowo od pozwanej na rzecz powódki kwotę 149.880,28 zł z ustawowymi odsetkami od 20 grudnia 2012 r., oddalił powództwo w pozostałym zakresie; oddalił apelację strony powodowej w pozostałej części i oddalił apelację strony pozwanej w całości.

Sąd Apelacyjny uznał za przedawnione roszczenie dotyczące nienależnego świadczenia za okres od 1 stycznia 2011 r. do 19 kwietnia 2011 r. Podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, że dla rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia nie ma znaczenia, kiedy wierzyciel dowiedział się o tym, iż świadczenie było nienależne, ani kiedy rzeczywiście wezwał dłużnika do zwrotu nienależnego świadczenia. Uznał również za nieuzasadnione roszczenie wynikające z podwyżki cen paliw od 1 maja 2011 r., gdyż, jego zdaniem, znajdowała ona podstawę w postanowieniach art. IV § 5 ust. 2 załącznika nr 3 do umowy franczyzy zawartej przez strony. Sąd Apelacyjny dokonał wykładni tego postanowienia także w nawiązaniu do stanowiska zajętego w tym przedmiocie przez Sąd Najwyższy w wyroku z 10 września 2015 r. II CSK 587/14, dotyczącym również zawyżenia przez pozwaną cen paliw w 2009 r. na podstawie tej samej umowy stron.

W skardze kasacyjnej opartej na obu podstawach powódka w ramach podstawy procesowej zarzuciła naruszenie art. 378 § 1 oraz art. 382 k.p.c. przez nierozpoznanie podniesionego w apelacji zarzutu pominięcia zeznań świadka A. R., z których wynika, iż pozwana знаła przyczyny wprowadzenia i zniesienia ulgowych stawek podatku akcyzowego od biopaliw i biokomponentów w latach 2008 - 2011 oraz wprowadzenia zmienionych stawek akcyzy od tych produktów od 1 maja 2011 r. Natomiast w ramach zarzutów naruszenia prawa materialnego zarzuciła naruszenie art. IV § 5 ust. 2 załącznika nr 3 do umowy franczyzy z 8 maja 2008 r. przez zastosowanie tego przepisu i przyjęcie, że stanowił on uzasadnioną podstawę prawną do dokonania przez pozwaną podwyżki cen paliw pismem z 27 kwietnia 2011 r., mimo że nie zostały spełnione przesłanki do jego zastosowania.

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powódka wskazała przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Stwierdziła, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ponieważ Sąd Apelacyjny „nie rozpoznał, wbrew obowiązкови wynikającemu z art. 378 § 1 k.p.c., podniesionego w apelacji powoda zarzutu pominięcia przez Sąd Okręgowy zeznań świadka A. R. w zakresie dotyczącym posiadanej przez pozwaną wiedzy na okoliczność wprowadzenie i zniesienia ulg w podatku akcyzowym od biokomponentów i biopaliw obowiązujących przed dniem 01.05.2011 r. oraz wprowadzenia zmienionych stawek akcyzy od tych produktów poczynając od dnia 01.05.2011 r. Z jej zeznań wynikało, że pozwany wiedział kiedy wygaśnie przedmiotowa ulga i jakich nowych stawek podatkowych należy się spodziewać. Jedną z koniecznych przesłanek do jednostronnego podniesienia przez pozwaną ceny referencyjnej paliw na podstawie art. IV § 5 ust. 2 załącznika nr 3 do umowy franczyzy był wymóg aby wprowadzone obowiązki fiskalne lub inne kosztowe nie były dotychczas znane. Pomijając, bez podania przyczyn, rozpoznanie tego zarzutu i przyjmując, że wprowadzone nowe obowiązki fiskalne nie były znane pozwanej, co skutkowało oddaleniem w tym zakresie roszczenia powoda, Sąd wydał oczywiście nieprawidłowe orzeczenie. Fakt naruszenia art. 378 § 1 oraz art. 382 k.p.c. jest oczywisty, bez potrzeby głębszej analizy sprawy”. W ocenie powódki w odniesieniu do podniesionego naruszenia art. IV § 5 ust. 2 załącznika nr 3 do umowy franczyzy wskutek jego bezpodstawnego zastosowania do podwyżki paliw dokonanej pismem pozwanej z dn. 27.04.2011 r., oczywista zasadność skargi kasacyjnej wynika z tego, że Sąd uznał, iż podwyżka ta znajdowała uzasadnienie w treści tego przepisu, mimo że jego dyspozycja nie obejmowała sytuacji w jakiej doszło do tej podwyżki, w szczególności przepis ten nie przewidywał możliwości dokonania podwyżki przed wprowadzeniem nowych przepisów, nakładających dotąd nowe obowiązki fiskalne lub kosztowe, jak też bez faktycznego poniesienia kosztów związanych z wprowadzeniem nowych przepisów. W ocenie skarżącej wykładnia tego zapisu umowy dokonana przez Sąd Apelacyjny jest oczywiście błędna, a samo pominięcie zarzutu apelacyjnego nierozważenia zeznań św. A. R. spowodowało, że Sąd nie poczynił dostatecznych ustaleń w przedmiocie istnienia

przesłanki do dokonania podwyżki cen paliw na podstawie tego postanowienia umowy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z jednolitym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarżący, który jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., powinien wykazać, że w sprawie doszło do kwalifikowanego: oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy oraz że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe (porównaj między innymi postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r. I PKN 34/01, OSNP 2004/6/100, z dnia 10 stycznia 2003 r. V CZ 187/02, OSNC 2004/3/49 i z dnia 11 stycznia 2008 r. I UK 285/07).

Ponieważ uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ma przekonać Sąd Najwyższy o celowości merytorycznego rozpoznania skargi, zarzuty oczywistego naruszenia prawa muszą dotyczyć kwestii, które po pierwsze w ogóle mogą być przedmiotem zarzutów kasacyjnych i po drugie nawiązują do zgłoszonych w skardze zarzutów naruszenia określonych przepisów prawa.

Analiza uzasadnienia wniosku powódki o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania prowadzi do oceny, że nie wykazała ona, iż skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, we wskazanym wyżej rozumieniu. Uzasadnienie to bowiem wskazuje, że pod pozorem twierdzenia o oczywistym naruszeniu art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c. skarżąca w istocie zarzuca błędną ocenę dowodów i niedokonanie odpowiednich ustaleń faktycznych, co jest oczywiście niedopuszczalne w świetle art. 398³ § 3 k.p.c. Powódka zarzut nie rozważenia zeznań św. A. R. zgłosiła w apelacji w ramach zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., który jest zarzutem niedopuszczalnym w skardze kasacyjnej. Należy podkreślić, że Sąd Apelacyjny odniósł się do tego zarzutu apelacyjnego i dokonał oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, jak również uznał za wystarczające i prawidłowe ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji.

Podważanie tej oceny przy pomocy kasacyjnego zarzutu naruszenia art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c. jest oczywiście niedopuszczalne i nieskuteczne.

Nie może być również skuteczny, jako uzasadnienie twierdzenia o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, zarzut oczywistego naruszenia art. IV § 5 ust. 2 załącznika nr 3 do umowy franczyzy przez jego oczywiście błędną wykładnię. Naruszenie postanowienia umowy nie jest naruszeniem prawa materialnego, w rozumieniu art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c., a zatem nie może być skutecznym zarzutem zgłoszonym w ramach pierwszej podstawy kasacyjnej. Jednocześnie brak kasacyjnego zarzutu naruszenia art. 65 § 1 k.c. nie pozwala w ogóle na ocenę dokonanej przez Sąd Apelacyjny wykładni powyższego postanowienia umowy, a tym samym twierdzenie o jego oczywiście błędnej wykładni, nie może być poddane weryfikacji Sądu Najwyższego, wobec czego nie może być także skutecznym argumentem mającym uzasadnić przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Biorąc to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 w zw. z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

aj